

Raadsinformatiebrief

Reg.nr. : 10603130

B&W verg. : 22 december 2020

Onderwerp: 3^e Corona Report

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij U over de stand van zaken met betrekking tot de beleidsuitvoering, in het bijzonder het financiële effect 2020 van de Coronacrisis op onze gemeente.

2) Samenvatting

Vlak voor het kerstreces ontvangt u met dit 3^e Corona Report een geactualiseerd financieel beeld van de gevolgen van de Coronacrisis voor onze gemeente. Dit derde coronareport is opgesteld voordat het kabinet op maandag 14 december jl. een strengere lockdown voor de periode tot 19 januari a.s. afkondigde. Met het financieel effect hiervan, hebben wij in onze nieuwe ramingen dan ook nog geen rekening gehouden. De eerder al wel zichtbare effecten van de tweede golf van besmettingen en de daaropvolgende aangescherpte landelijke maatregelen hebben wij wel verwerkt in het nu voorliggende derde coronareport.

Nog afgezien van het effect van de nieuwe, strengere lockdown, verwachten wij voor het jaar 2020 dat het tekort groter is dan we hebben gemeld in de Managementrapportage: een nadeel van € 4,1 miljoen in plaats van € 3,1 miljoen. Samen met de in de Managementrapportage gemelde reguliere afwijkingen op de begroting, ramen we voor onze jaarrekening 2020 een totaal nadeel van € 6,7 miljoen. De nieuwe lockdown zal naar verwachting hierop een verder negatief effect hebben.

In de Managementrapportage was nog geen rekening gehouden met de impact van de tweede Coronagolf. De gedeeltelijke lockdown vanaf 14 oktober heeft zijn weerslag op de gemeentelijke inkomsten laten zien. Denk hierbij in het bijzonder aan de parkeerinkomsten en de verhuuropbrengsten van sportaccommodaties. Daarnaast heeft ons college recent diverse steunmaatregelen genomen en uitgewerkt in concrete regelingen. We ondersteunen daarmee de horeca, sociaal culturele centra, culturele instellingen en commerciële huurders van ons vastgoed.

Voor 2021 stellen we op dit moment onze verwachtingen niet bij. Onze inschatting van het nadeel als gevolg van de coronacrisis blijft in een bandbreedte van € 4 tot € 10 miljoen. Daarnaast blijven de financiële risico's die we eerder signaleerden onverminderd van kracht. We noemen een groter beroep op de diverse gemeentelijke regelingen, maar ook de impact van de recessie op onze meer bedrijfsmatige activiteiten.

We blijven de ontwikkelingen nauwgezet monitoren en zullen uw raad actief informeren over de financiële ontwikkelingen. We gebruiken daarvoor zowel de reguliere momenten in de planning en controlcyclus, als de aanvullende coronareports. Het eerstvolgende coronareport ontvangt u in april.

3) Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Steller : Schep

Tel. : 073-6159809

E-mail : h.schep@s-hertogenbosch.nl

1) Aanleiding

Begin juni ontving u het raadsvoorstel Voorjaarsnota 2021 (reg.nr. 10063072). Naast een eerste inschatting van de verwachte financiële effecten van de Coronacrisis voor onze gemeente hebben wij daarin toegezegd u gedurende het jaar te informeren over de financiële ontwikkelingen als gevolg van Corona. Eerder ontving u van ons in september het 2e Coronareport. De inschattingen van het 2e Coronareport dienden als basis voor de Managementrapportage die u onlangs heeft ontvangen en vastgesteld.

Vlak voor het kerstreces ontvangt u nu een 3e Corona Report met een geactualiseerd beeld. Dit derde coronareport is opgesteld voordat het kabinet op maandag 14 december jl. een strengere lockdown voor de periode tot 19 januari a.s. afkondigde. Met het financieel effect hiervan, hebben wij in onze nieuwe ramingen dan ook nog geen rekening gehouden. De eerder al wel zichtbare effecten van de tweede golf van besmettingen en de daaropvolgende aangescherpte landelijke maatregelen hebben wij wel verwerkt in het nu voorliggende derde coronareport.

Hoewel de tekenen voor de langere termijn op dit moment hoopvol zijn, is het virus zeker nog niet overwonnen. Ook volgend jaar ondervinden we met zekerheid nog de gevolgen van de pandemie. Hamvraag blijft hoe de uitbraak zich verder ontwikkelt en in welk tijdsbestek het vaccinatieprogramma ingezet kan worden. Dit is allesbepalend voor de impact van het virus op de economie. Wij blijven uw raad actief periodiek informeren over de financiële effecten voor onze gemeente van de Coronacrisis.

2) Actualisatie financiële gevolgen Coronacrisis

In de managementrapportage hebben wij de financiële effecten van Corona voor het lopende jaar ingeschat voor 2020. We gingen toen uit van een nadeel voor onze gemeente van € 3,1 miljoen. Deze inschatting is gemaakt voordat de tweede golf van besmettingen ons land bereikte en het Rijk stapsgewijs extra maatregelen aankondigde. Die tweede golf heeft effect op de uitkomsten.

In dit coronareport stellen wij de gevolgen van de coronacrisis voor het jaar 2020 bij tot € 4,1 miljoen negatief. Samen met de in de Managementrapportage gemelde reguliere afwijkingen op de begroting ramen we voor onze jaarrekening 2020 een totaal nadeel van € 6,7 miljoen. Hoewel we kort op het einde van het jaar zitten, willen we benadrukken dat dit bedrag een inschatting blijft. Zoals gezegd, is dit nog zonder het effect van de nieuwe, strengere lockdown waarin we nu zitten. Pas na afsluiting van het boekjaar kunnen we het definitieve bedrag vaststellen.

Meerjarig stellen we op dit moment onze verwachtingen in totaliteit niet bij en verwachten we voor 2021 een nadeel van € 4 tot 10 miljoen. De bandbreedte voor 2021 blijft gelijk aan die uit het 2e Coronareport. Extra uitgaven en extra Rijksbijdragen binnen gesloten circuits, zoals het sociaal domein en BUIG, zijn wel opgenomen in dit report, maar verrekend met de reserve van dat circuit. In het vervolg van deze raadsinformatiebrief benoemen we de wijzigingen van de financiële effecten in 2020 en 2021. Alsmede de financiële risico's die we zien, maar nog niet kunnen kwantificeren.

3) Financiële effecten 2020

De nu gemaakte inschatting van het nadeel in 2020 (€ 4,1 miljoen) is lager dan in het tweede coronareport (€ 5 tot €6 miljoen), maar hoger dan gemeld in de managementrapportage (€ 3,1 miljoen). De belangrijkste wijzigingen lichten we graag kort toe.

Maatregelenpakket Rijk ter bestrijding van de virusuitbraak – Nadeel € 0,7 miljoen

Belangrijkste oorzaak is het maatregelenpakket dat het kabinet heeft ingevoerd om de tweede golf in te dammen door een gedeeltelijke lockdown vanaf 14 oktober in te stellen. De horeca werd (weer) gesloten, evenementen verboden, sporten en reizen beperkt. Deze maatregelen hebben onder meer invloed op de parkeeropbrengsten (hoger nadeel van € 422.000) en de inkomsten uit verhuur van sportaccommodaties (extra nadeel € 194.000).

Steunmaatregelen College – Nadeel € 0,6 miljoen

Na het opstellen van de Managementrapportage heeft ons college diverse steunmaatregelen genomen. Aangezien de formele besluitvorming en de definitieve omvang van de maatregelen nu uitgekristalliseerd zijn, verwerken we ze nu in het Coronareport. Het betreft maatregelen voor horeca, sociaal culturele centra, culturele instellingen en commerciële huurders van ons vastgoed.

1. *Horeca*

De horeca-ondernemingen zijn gedurende de intelligente lockdown van 15 maart tot 1 juni gesloten geweest. Ook de terrassen waren buiten gebruik. Voor de periode waarin de terrassen gesloten waren leggen we geen precario op. Nu hebben we weer een gedeeltelijke lockdown en is de horeca wederom gesloten. We heffen daarom voor het laatste kwartaal ook geen precario voor de terrassen, waardoor we € 90.000 extra aan inkomsten missen.

2. *Sociaal culturele centra*

We stellen een budget van € 321.000 beschikbaar voor beheerorganisaties van buurthuizen ter compensatie van tegenvallende inkomsten uit horeca en zaalverhuur. Van het Rijk hebben we een bedrag van € 157.000 toegekend gekregen als onderdeel van de Rijkscompensatie. Deze compensatie was al wel meegenomen in de Managementrapportage. Daarnaast zetten we de resterende middelen 2020 voor Ouderensteunpunten en wijkaccommodaties in als dekking.

3. *Tijdelijke Covid schadevergoeding Cultuur*

Op 1 december heeft ons college besloten een regeling in te stellen voor aanwending Rijksbijdragen cultuur ten behoeve van de lokale cultuur. Daarbij zijn de eerder als cofinanciering aangemerkte gelden uit de Cultuurfondsen komen te vervallen en worden alleen de Rijkscompensatie en de vrijval van de asbestvoorziening volledig ingezet. Omdat in de MARAP niet alle middelen waren ingezet, resteert nu een negatieve bijstelling van € 150.000

4. *Huurlowering commerciële huurders gemeentelijk vastgoed*

Huurders in de categorie overig/commercieel (huurders die geen gemeentesubsidie krijgen) komen in aanmerking voor huurkorting. Dit betreft de periode waarin gedeeltelijke lockdown maatregelen van kracht zijn. Voor het jaar 2020 zijn dit 5 maanden, medio maart tot en met eind mei en medio oktober tot en met eind december. Naar rato van het omzetverlies wordt een bepaalde huurkorting gegeven. Dit leidt tot een verwacht nadeel van € 200.000.

BUIG – Nadeel € 0,2 miljoen

De coronacrisis en bijkomende economische gevolgen heeft grote impact op de uitkeringen in het kader van de Participatiewet/ BUIG. De instroom neemt toe, terwijl uitstroom naar werk moeilijker is. Dit heeft effect op het aantal uitkeringsgerechtigden, de loonkostensubsidies, de uitvoeringskosten en de uitkeringsprijs. In de bijlage 'Coronaeffecten Uitkeringen Participatiewet' wordt dit effect uiteengezet en financieel vertaald voor de komende periode. Een eventueel saldo op het BUIG budget wordt verrekend met de reserve FWI.

Inmiddels is het jaar 2020 ver gevorderd en verwachten we als gemeente 's-Hertogenbosch uit te komen op een gemiddelde groei van het bijstandsbestand van ca. 2%. Dit is in lijn met het landelijke beeld dat de impact van de corona uitbraak op de toename aan bijstandsuitkeringen tot nog toe minder sterk is geweest dan verwacht op basis van de scenario's. De kosten van de uitkeringen vangen we op binnen het gesloten circuit van de BUIG-middelen, maar de hogere uitvoeringskosten worden uit de algemene uitkering betaald. Dit leidt tot een nadeel van € 150.000.

Bijzondere bijstand en schulddienstverlening – Voordeel € 0,2 miljoen

Dat de coronacrisis invloed gaat hebben op aanvragen bijzondere bijstand en verlening van schulddienstverlening is een kwestie van tijd. In 2020 zien we tot op dit moment nog geen significante stijgingen, daarom hebben we de schattingen die nog in de managementrapportage waren opgenomen op 0 gezet. Hierdoor ontstaat een positieve bijstelling van € 200.000 ten opzichte van de managementrapportage.

Bedrijfsvoeringkosten – Voordeel € 0,4 miljoen

De tweede golf heeft ertoe geleid dat meer medewerkers structureel thuiswerken. En waar we tijdens de eerste golf nog redelijk terughoudend waren met het aanpassen van thuiswerkplekken, is het arbo-technisch noodzakelijk om door te kiezen. Totaal worden er in 2020 en 2021 naar verwachting extra investeringen gedaan voor € 1,5 mln. In eerdere rapportages namen we de kosten ineens, maar gezien de omvang en het structurele gebruik activeren we deze uitgaven. Dit leidt structureel tot extra kapitaallasten € 0,4 miljoen. Daarnaast zijn er structureel hogere onderhoudskosten door uitbreiding licenties € 152.000.

Doordat meer medewerkers op een laptop zijn gaan werken ontstaat er minder behoefte aan (vervangings-)investeringen op andere hardware en zijn de reiskosten voor woon-werkverkeer en dienstreizen naar beneden bijgesteld. Per saldo verwachten we dat de extra bedrijfsvoeringkosten in 2020 € 522.000 bedragen, hetgeen € 384.000 minder is dan in de eerdere rapportages.

Daartegenover staan dus hogere lasten in komende jaren.

4) Financiële effecten 2021

Meerjarig stellen we op dit moment onze verwachtingen niet bij. Onze inschatting van het nadeel als gevolg van de coronacrisis blijft in een bandbreedte van € 4 tot € 10 miljoen. Binnen de marges van deze bandbreedte is er één grotere bijstelling. Dit betreft onze inschattingen ten aanzien van de ontwikkeling van de kosten voor bijzondere bijstand en schulddienstverlening. We hanteren daarbij de bijgestelde landelijke verwachtingen.

Het is een kwestie van tijd voordat de gevolgen van de coronacrisis voor de financiële situatie van inwoners van 's-Hertogenbosch duidelijk wordt. Na economische tegenslag is meestal een vertraagd effect zichtbaar op de gemeentelijke sociale voorzieningen. In eerste instantie lukt het nog om rond te komen, nu mede door overheidsregelingen als de WW en momenteel de TOZO. Het aflopen van de TOZO in mei 2021 zou een moment kunnen zijn waarop de vraag toeneemt. Ook dat blijft echter in hoge mate onzeker. Wanneer de kosten komen en hoe hoog de golf zal zijn, is niet te zeggen. Gezien het unieke karakter van de huidige pandemie is er ook weinig vergelijkingsmateriaal. Om toch een zo goed mogelijke inschatting te maken is zowel voor de bijzondere bijstand als schulddienstverlening bekeken hoeveel impact de coronacrisis hierop zou kunnen hebben. Voor het merendeel van de onderdelen is een stijging ingeschat van 7,5 tot 15% (bijv. begrafeniskosten, laptops, woonvoorzieningen en directe levensbehoeften). Voor enkele onderdelen is een lagere impact geprognosticeerd van 3% tot 5 of 7% (bewindvoering, individuele inkomenstoeslag en collectieve ziektekosten). Voor schulddienstverlening bedraagt de prognose een toename van 10 tot 30%. We verwachten dat het Rijk wel aanvullende middelen beschikbaar zal stellen. Voor verstrekkingen en uitvoeringskosten verwachten we nu in totaliteit € 0,5 tot € 1,4 miljoen extra kosten, waar we in eerdere rapportages nog een bandbreedte aanhielden van € 0,3 tot 1,0 miljoen.

Verder blijven de belangrijkste nadelen die we in de eerdere Coronareports aan u gemeld hebben onverminderd bestaan. Het gaat dan om parkeren (maximaal nadeel € 5,2 miljoen), uitvoering van de BUIG (maximum nadeel € 0,5 miljoen), hogere bedrijfsvoeringskosten als gevolg van thuiswerken (€ 0,6 miljoen nadeel), gemiste toeristenbelasting (€ 0,4 miljoen nadeel) en oninbare vorderingen (maximaal nadeel € 0,9 miljoen).

5) Financiële risico's

Als gevolg van de Coronacrisis en de daaropvolgende recessie verwachten we dat (op termijn) een groter beroep op diverse gemeentelijke regelingen wordt gedaan. Bijvoorbeeld op het terrein van armoedebestrijding, schulddienstverlening en BBZ uitkeringen levensonderhoud en bedrijfskrediet, maar ook een groei in vraag naar Jeugdhulp als gevolg van psychische problematiek voortvloeiend uit de lockdown. Daar waar mogelijk hebben we deze risico's bovenstaand gekwantificeerd.

Ook hebben we op dit moment geen zicht op de effecten van de recessie op de bedrijfsmatige activiteiten van de afvalstoffendienst en de opbrengst van de buitenreclame.

Tenslotte blijft de langere termijn impact voor het grondbedrijf onzeker. De vooruitzichten voor de woningmarkt in 2021 blijven ondanks het lage consumentenvertrouwen gunstig. Voor de uitgifte van bedrijfskavels is dit lastiger te voorspellen. Indien herstel van de economie uitblijft zullen bedrijven minder geneigd zijn te verhuizen of uit te breiden. Daarnaast zien we dat er ook bedrijven zijn die juist een boost krijgen door de corona uitbraak. Dit zijn met name de bedrijven in de sectoren ICT, logistiek en bouw. Wat dit betekent voor de uitgifte van bedrijfskavels op de korte en lange termijn is ongewis.

6) Tenslotte

De financiële onzekerheden die we met u gedeeld hebben in het 2^e Coronareport en in de Begroting 2021 zijn onverminderd aanwezig. Het Rijk heeft wel aanvullende compensatiemaatregelen aangekondigd, maar de uitwerking daarvan moet nog plaatsvinden. Middels de reguliere gemeentefondscirculaires van het Rijk krijgen we daar uitsluitel over. Wel heeft het Rijk

aangekondigd dat de herijking van het Gemeentefonds weer met een jaar is uitgesteld. De herijking staat nu gepland voor 2023.

We blijven de ontwikkelingen nauwgezet monitoren en zullen uw raad actief informeren over de financiële ontwikkelingen. We gebruiken daarvoor zowel de reguliere momenten in de planning en controlcyclus, als de aanvullende coronareports. Het eerstvolgende coronareport ontvangt u in april.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

drs. B. van der Ploeg

drs. J.M.L.N. Mikkers

Bijlagen:

- A. Financiële gevolgen coronacrisis, 3^e rapportage
- B. Coronaeffecten Uitkeringen Participatiewet

Ter inzage: